

گنجینه نگل؛ قرآن خطی

گزارش: رامین نوری، عکس: رضا نوری

و کاهگل است، اما مصالح سنگ، گچ، آجر، آهن، سیمان در ساخت خانه‌های جدید استفاده می‌شود.

روستائینان نگل به زبان کردی "سورانی" سخن می‌گویند، مسلمان و پیرو مذهب تسنن هستند. معروفیت روستای نگل به مناسبت وجود یک جلد قرآن به خط کوفی است که بیش از ۱۰۰۰ سال از کتابت آن می‌گذرد. طول صفحات این قرآن ۴۰، عرض آن ۳۵ سانتی متر و در هر صفحه ۱۴ سطر نوشته شده است. بر اساس نظر مردم روستای نگل، این قرآن از جمله چهار قرآنی است که به چهار اقلیم فرستاده شده است. این اثر مقدس و حیرت انگیز مذهبی و هنری، روستا و مسجد آن را به موزه‌ای معروف تبدیل کرده است.

روستای نگل به دلیل استقرار در بلندای دره‌ای زیبا که کوه‌های مرتفعی آن را در بر گرفته است، ویژگی منحصر به فردی یافته است.

نگل را کوه‌های حسن‌عالی در شمال، پل‌چرمو در جنوب شرقی، قژاکان در جنوب، کوره‌میانه در شمال غرب، دره کاجول در غرب در آغوش گرفته‌اند. چشمه‌ساران فراوان، جریان خروشان رودخانه شوشیر که از میان دره می‌گذرد، همراه با درختان چنار و تبریزی قد برافراشته و باغات سرسبز درون روستا، جملگی سیمایی بدیع و فضایی سرشار از طراوت و زیبایی به این روستا بخشیده‌اند. شهرت چشمه شفابخش این روستا همه ساله عده کثیری از مردم را برای استفاده از آب شفابخش آن به روستای نگل می‌کشاند.

نگل در شیب تندی منتهی به دره استقرار یافته، بافت مسکونی متمرکز با خانه‌های روستایی در مجاورت یکدیگر، فشرده و به صورت پلکانی جلوه‌ای ویژه را در خود دارد. خانه‌های روستا تحت تاثیر شرایط اقلیمی و فعالیت‌های دامداری، شکل گرفته و به صورت دو طبقه بنا شده‌اند. طبقه زیرین خانه‌ها که گهور و کوزه‌رخ نامیده می‌شود به محل نگهداری دام اختصاص دارد و طبقه بالا محل سکونت خانواده می‌باشد. مصالح اصلی خانه‌های قدیمی روستای نگل شامل سنگ، چوب، گچ

زنان جوان روستای نگل معمولاً با انواع زیور آلات، بسیار هنرمندانه مزین می‌شوند، ولی زنان مسن از لباس‌های ساده استفاده می‌کنند. درآمد بیشتر مردم روستای نگل از طریق فعالیت‌های زراعی، باغداری و دامداری تأمین می‌شود. محصولات عمده زراعی را گندم، لوبیا، جو، عدس، ذرت و نخود تشکیل می‌دهند. مهم‌ترین محصولات سردرختی روستا انگور، سیب، زردآلو، هلو، توت سفید، توت‌فرنگی، گلابی، سنجد و گردو است. گونه‌های گیاهی و جانوری از قبیله شغال، گرگ، روباه، خرگوش و گراز از دیگر جاذبه‌های روستای نگل به شمار می‌رود. پرورش زنبور عسل، تولید عسل و نیز تولید صنایع دستی از قبیل قالی، سجاده و جاجیم نیز رونق خاص خود را دارد.

از دیگر آثار تاریخی روستای نگل قلعه یزدگرد سوم است که بنای آن را به "یزدگرد سوم" آخرین پادشاه ساسانی منسوب می‌کنند. در شمال روستا، مکانی به نام هه‌وار قرار دارد که مردم روستا در این مکان جمع می‌شوند و به برپایی مراسم آیینی می‌پردازند.

آتش‌بازی در نوروز، مراسم ختم-تلیله، مراسم عید فطر، مبعث حضرت رسول، بزرگداشت بازگشت قرآن تاریخی از غربت به نگل، رقص‌های عرفانی و دعاخوانی توسط دروایش در خانقاه و تکایا از مهم‌ترین مراسم آیینی روستا است. گفته می‌شود که قرآن تاریخی نگل، چندین بار از محل اصلی خود (روستای نگل) به سرقت رفته و هر بار با تلاش و پیگیری مردم مجدداً به جایگاه خود بازگردانده شده است. از این رو هر ساله مردم روستای نگل به شکرانه بازگشت این قرآن ارزشمند، مراسم خاصی را برگزار می‌کنند.

از دیرباز در فرهنگ مردم کرد نغمات موسیقی و ترانه‌های محلی جایگاه ویژه‌ای داشته است. ترانه‌ها و موسیقی کردی از شرایط زندگی و طبیعت منطقه متأثر است. نی، تنبک و دف از متداول‌ترین سازهای روستای نگل هستند. معروف‌ترین رقص محلی روستای نگل سه‌چار است که در زبان کردی معنای "سه‌بار" می‌دهد.

پوشاک مردم نگل همانند دیگر نواحی روستایی کردستان لباس محلی کردی است. لباس مردان این روستا معمولاً شامل شلوار کردی، نیم تنه کردی، دستار و گیوه است و زنان پیراهن‌های بلند با رنگ‌های متنوع و زیبا می‌پوشند و با سربند (روسری‌های) رنگارنگ سرهای خود را می‌پوشانند. لباس

با تشکر از سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان کردستان

